

Sygn. akt VI U 928/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – sekretarka Katarzyna Słaba

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2016r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 lutego 2015 r., znak: (...)

w sprawie: Z. Z.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 928/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku Z. Z. z dnia 5 lutego 2015r. – przeliczył emeryturę i rentę wnioskodawcy od 1 kwietnia 2015r., to jest od najbliższego terminu płatności, ustalając wysokość świadczenia na kwotę brutto miesięcznie w wysokości 4192 zł (do wypłaty 3431 zł 63 gr) oraz uchylił swoją wcześniejszą decyzję o przeliczeniu renty z dnia 26 stycznia 2015r.

W treści decyzji organ rentowy wskazał:

- 1) sposób obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art.53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na kwotę 2686 zł 43 gr i z przyjęciem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1977r. do 1996r. oraz wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru – 151,95 %, jak również z uwzględnieniem okresu pracy górniczej obliczonym z zastosowaniem właściwych przeliczników;
- 2) sposób obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art.26 ustawy emerytalnej na kwotę 2536 zł 15 gr;

3) sposób obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art.183 ustawy emerytalnej na kwotę 2618 zł 81 gr z uwzględnieniem osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku uprawniającego do emerytury w roku 2011;

4) sposób obliczenia wysokości renty górniczej (PCKG) na kwotę 1904 zł 44 gr, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru tego świadczenia z poprzedniej decyzji wynoszącym 215,39 %.

Organ rentowy wskazał też w decyzji, że od 1 kwietnia 2015r. podstawę opodatkowania stanowić będzie kwota 4192 zł, a wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 3431 zł 63 gr.

Odwołanie zaskarżające powyższą decyzję w zakresie wysokości emerytury wniósł ubezpieczony, domagając się obliczenia emerytury w sposób wskazany w art.21 ust.1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przyznania jej według wariantu najkorzystniejszego za okres od daty przyznania świadczenia.

W uzasadnieniu tego żądania ubezpieczony podał, że od 1996r. pobiera rentę z tytułu choroby zawodowej, a podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiło jego wynagrodzenie z 7 kolejnych lat 1985 – 1991 i wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru renty ustalonym na 215,39 %.

Po przyznaniu renty ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu ponad 30 miesięcy, a w 2011r. złożył wniosek o emeryturę z zaznaczeniem, aby jej wyliczenie było najkorzystniejsze dla niego.

Decyzją z dnia 29 czerwca 2011r. przyznano skarżącemu emeryturę, do obliczenia której przyjęto kwotę bazową obowiązującą na dzień jej przyznania t.j. na 28 kwietnia 2011r., natomiast wskaźnik wysokości podstawy jej wymiaru wyniósł 151,95% i został obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, t.j. po myśli art.15 ust.1 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczony podnosił w związku z tym, że z zaskarżonej, jak i poprzednich decyzji, wynika że podstawa wymiaru renty jest wyższa niż podstawa wymiaru emerytury i dlatego ma on wątpliwości czy organ rentowy prawidłowo obliczył emeryturę, przyjmując za podstawę jej wymiaru 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Zgodnie z art.21 ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy stanowi podstawa wymiaru renty – w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art.15 ust.5. Skarżący wskazywał w związku z tym, że przyjęte w cytowanym przepisie rozwiązanie ma na celu umożliwienie osobie, która z powodu niezdolności do pracy nie mogła pracować i uzyskiwać zarobków wyższych niż przyjęte do ustalenia podstawy dotychczasowej renty i w konsekwencji otrzymanie emerytury w korzystniejszym wymiarze niż obliczonej zgodnie z art.21 ust.1 pkt 2 ustawy. Argumentował on, że skoro ustawodawca, stosownie do art.21 ust.1 ustawy emerytalnej, dopuścił dwie zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury, to jeśli ubezpieczony nie dokona wyboru jednej z nich, powinnością organu rentowego wynikającą z art.95 tejże ustawy jest obliczenie należnej emerytury zarówno według pkt 1, jak i pkt 2 tego przepisu i przyznanie jej w wysokości wariantu korzystniejszego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1996r. II URN 60/95, uchwała Sądu Najwyższego z 15 lutego 2006r. II UZP 16/05). Ponadto odwołujący podnosił, że zdaniem Sądu Najwyższego jeżeli ubezpieczony, którego sytuacja prawna odpowiada hipotezie normy z art.21 ust.1 ustawy, nie skorzysta z przysługującego mu prawa wyboru wariantu ustalania podstawy wymiaru, to może to uczynić także po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej emeryturę, pod warunkiem, że organ rentowy w tej kwestii nie uzyskał od ubezpieczonego jego stanowiska, a decyzję w tej mierze podjął samodzielnie. Wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany w art.21 jest w istocie zakwestionowaniem jej wysokości ustalonej po raz pierwszy (uchwała Sądu Najwyższego z 15.02.2006r. II UZP 16/05). W ocenie ubezpieczonego w niniejszej sprawie organ ZUS samodzielnie podjął decyzję w przedmiocie sposobu ustalenia podstawy wymiaru emerytury bez konsultacji z nim.

Na organie rentowym ciąży obowiązek działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno – rentowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych już raz zawiódł zaufanie ubezpieczonego, bowiem nieprawidłowo

obliczył jego emeryturę. Dlatego chciałby on poznać wysokość swojej emerytury, obliczonej na podstawie art.21 ust.1 i 2 ustawy emerytalnej, i samodzielnie dokonać wyboru wariantu najkorzystniejszego.

Organ rentowy wnosił w odpowiedzi na odwołanie o jego oddalenie, wyjaśniając swoje stanowisko procesowe w następujący sposób:

Zaskarżoną decyzją – po rozpatrzeniu wniosku z dnia 5 lutego 2015r. – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przeliczył emeryturę/rentę ubezpieczonego od dnia 1 kwietnia 2015r.

Powód jest uprawniony do emerytury, zwiększonej o połowę renty górniczej z tytułu choroby zawodowej. Zaskarżoną decyzją z dnia 27 lutego 2015r. do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1977r. do 1996r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 151,95 %.

Do podstawy wymiaru renty przyjęto dotychczasową jej podstawę wymiaru, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 215,39% (wyliczony z 7 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1985r. do 31 grudnia 1991r.).

W myśl art.15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust.4 i ust.5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenia społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Na wniosek ubezpieczonego z dnia 16 marca 2015r. o przeliczenie emerytury z 10 lat kalendarzowych z okresu 1976r. do 1995r. pozwany decyzją z dnia 15 kwietnia 2015r. odmówił przeliczenia świadczenia zgodnie z jego wnioskiem, bowiem zgodnie z powołanym art.15 ustawy emerytalnej nie jest to możliwe.

Organ rentowy poinformował także, iż prawo do emerytury ustalono ubezpieczonemu od 28 kwietnia 2011r. na podstawie wniosku z dnia 31 marca 2011r., a zatem zgodnie z obowiązującymi przepisami wybór 10 kolejnych lat kalendarzowych przypada w okresie od 1991r. do 2010r. – 10 kolejnych lat kalendarzowych 1976 – 1995 wykracza poza ten okres.

Dodatkowo Zakład wyjaśnił, iż brak możliwości przyjęcia podstawy wymiaru renty przy ustalaniu emerytury (z 7 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1985r. do 31 grudnia 1991r. ze wwpw 215,39 %.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony Z. Z. (urodz. (...)) od dnia 18 października 1996r. uprawniony jest na mocy decyzji ZUS Oddziału w C. z dnia 3 października 1996r. do renty inwalidzkiej trzeciej grupy inwalidów w związku z chorobą zawodową (obecnie renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową).

Decyzją ZUS Oddziału w B. z dnia 29 czerwca 2011r. przyznano ubezpieczonemu emeryturę od dnia 28 kwietnia 2011r.

Do chwili obecnej ubezpieczony uprawniony jest do emerytury, zwiększonej o połowę renty górniczej z tytułu choroby zawodowej.

(okoliczności niesporne – potwierdzone dokumentami z akt rentowych i emerytalnych powoda)

Zaskarżoną decyzją z dnia 27 lutego 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego z dnia 5 lutego 2015r. (data złożenia wniosku w ZUS) – przeliczył ubezpieczonemu emeryturę i rentę

w sposób przedstawiony w początkowej części niniejszego uzasadnienia oraz uchylił swoją wcześniejszą decyzję o przeliczeniu renty z dnia 26 stycznia 2015r.

W swoim odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się obliczenia należnej mu emerytury w sposób wskazany w art.21 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.748 ze zm. – dalej jako ustawa emerytalna) i przyznania tego świadczenia według wariantu korzystniejszego za okres od daty przyznania świadczenia.

Analiza uzasadnienia odwołania wskazuje – w ocenie Sądu – na to, iż swoje żądanie ubezpieczony opierał jedynie na swojej wątpliwości czy organ rentowy rzeczywiście wyliczył wysokość pobieranej przez niego emerytury (wysokości renty z tytułu choroby zawodowej ubezpieczony nie kwestionował) według najkorzystniejszego wariantu. Na posiedzeniu rozprawowym w dniu 10 grudnia 2015r. ubezpieczony - precyzując swoje stanowisko - wyjaśnił, iż chodzi mu o to aby ZUS do wyliczenia jego emerytury przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 215,39 %, który ustalony został w decyzji o przyznaniu renty.

Rozważając tak sprecyzowane żądanie ubezpieczonego Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazuje, że prawo do emerytury ubezpieczony nabył w 2011r.. Zgodnie zatem z art.183 ust.1 i ust.3 ustawy emerytalnej emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r., która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2011, wynosi:

- 1) 55 % emerytury obliczonej na podstawie art.53 oraz
- 2) 45 % emerytury obliczonej na podstawie art.26.

Przy obliczeniu tej emerytury (tak zwana emerytura mieszana) do ustalania podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.53 ustawy emerytalnej stosuje się art.15 i art.21.

Zgodnie z ust.1 tego ostatniego przepisu, którego zastosowania domagał się skarżący w odwołaniu, podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

- 1) podstawa wymiaru renty – w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastosowaniem art.15 ust.5 albo
- 2) podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art.15.

Zgodnie z art.15 ust.1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust.6 i art.176.

Ust.6 art.15 stanowi z kolei, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Ubezpieczonemu przyznano z dniem 28 kwietnia 2011r. emeryturę mieszaną, a zatem częściowo obliczoną według starych zasad na podstawie art.53, a częściowo według nowych zasad na podstawie art.26. Wynika z tego, iż art.21 ust.1 ustawy mógł mieć tylko ograniczone zastosowanie do obliczania emerytury powoda w części dotyczącej wyliczenia świadczenia na podstawie art.53 (55% emerytury obliczonej na podstawie art.53 – zgodnie z unormowaniem art.183 ust.3 ustawy emerytalnej).

W toku procesu organ rentowy przedstawił w sposób precyzyjny sposoby obliczenia emerytury ubezpieczonego z uwzględnieniem wariantu przewidzianego w art.21 ust.1 pkt 1 i art.21 ust.1 pkt 2 (vide – pismo procesowe k.27). Z wyliczenia tego wynikało, iż mimo, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty powoda wynosił 215,39%, wysokość jego emerytury obliczona z uwzględnieniem podstawy wymiaru renty – z uwzględnieniem waloryzacji oraz wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty (art.21 ust.1 pkt 1) - w ujęciu kwotowym jest niższa od wysokości tego świadczenia obliczonej według wariantu z art.21 ust.1 pkt 2 (podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art.15). Według tego drugiego wariantu do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Mimo, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w tym wariantcie był niższy niż według wariantu z art.21 ust.1 pkt 1 i wynosił 151,95 %, to jednak w ujęciu kwotowym świadczenie jest wyższe i wynosi 2878 zł 16 gr po waloryzacji w okresie od 1 kwietnia 2011r. do 1 marca 2015r. (przed waloryzacją 2618 zł 81 gr).

Według pierwszego wariantu emerytura powoda osiągnęła kwotę 2789 zł 43 gr po waloryzacji w okresie od 1 kwietnia 2011r. do 1 marca 2015r. (a 2534 zł 84 gr przed waloryzacją). Jest tak dlatego, że podstawa wymiaru emerytury na dzień jej nabycia - 28 kwietnia 2011r. – została wyliczona przy zastosowaniu obowiązującej w tym dniu kwoty bazowej - 4289 zł 03 gr, natomiast zwaloryzowana podstawa wymiaru renty na ten sam dzień – 28 kwietnia 2011r. wynosiła tylko 3963 zł 11 gr.

Zaskarżona decyzja odpowiadała zatem prawu, gdyż uwzględniała najkorzystniejszy sposób obliczania świadczenia. Zatem żądanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie gdyż wariant wyliczenia emerytury powoda powoływany przez niego w uzasadnieniu odwołania (art.21 ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej) nie prowadził do podwyższenia świadczenia ponad kwotę obliczoną według art.21 ust.1 pkt 2, mimo, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty był wyższy.

Organ rentowy w toku procesu przedstawił szczegółowe obliczenia emerytury powoda (pismo procesowe k.16 i k.27), a powód w istocie rzeczy nie kwestionował tych obliczeń.

Wobec powyższego na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powołanymi przepisami prawa materialnego Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.